Toimetus ja talitus
Jõhvis
Turuplats Nr. 1.
Kõnetraat nr. 4
Toimetaja kõnetunnid kella 11—1.
Talitus avatud 9 - 6.

Kuulutuste hinnad:
veeru millimeeter kuulutusküljel 3 snt. eesküljel 10 senti, tekstis 12 senti

Ilmub 3 korda nädalas

ALUTAGUSE ELU

Jõhvi ja Alutaguse häälekandja

Uksiku numbri hind 5 senti.

Tellimisehind postiga kord a nädalas.
Kuu 60 senti, 3 kuud 175 snt., 6 kuud 340 snt., 12 kuud 6 kr. 75 senti.
Üks kord nädalas iga laupäev.
Kuu 20 s., 3 kuud 60 s., 6 kuud 120 s., 12 k. 240 s.
Tellimisi võtavad vastu kõik postkontorid ja postiagentuurid.

Nr. 43 (213). Jõhwis, laupäewal, 23. aprillil 1932. a. III. aastakäik

Narva Kalevi Manufaktuuri
riide kaupluses
on suures valikus:

Moodsaid daamide ja härrade kevade ja suve ülikonna- ja palituriiet.
Kaitseväe ja kaitseliidu mundri- ja palituriiet.
Linased laudlinad, salfrätikud, käterätikud ja voodilinad.
Põranda vaibad, portjerid, jutest lõimed.
Kaluritele igat sorti võrguniiti.

Lugupeetud tarvitajaskond juba teab ning on veendunud, et

„PØHJA EESTI"
TRÜKIKOJAS

Narvas, Suur tän. Nr. 1,
valmistatakse maitsekalt, kiirelt ja odavalt mitmekesiseid trükitöid.

Trükikoja Jõhvi esindus asub „Alutaguse Elu" tal. Jõhvis, Turu pl. nr. 1. Jõhvis antud kiire iseloomuga tellimised antakse trükikotta edasi traaditeel.

Tellige juba täna „Alutaguse Elu" 1. maist.

G. Villmani juubelietendus Narva teatris.

Wope scharsh.

Neljapäewal mängiti Narwa teatris näitleja G. Willmani 10 a. lawategewuse juubeli puhul H. Raudsepa laialt tuntud komöödiat „Mikumärdi".

On selge, et „Mikumärdil" pole enam meile ütelda seda, mis tal oli aasta-paari eest. See ajakajaline päewatükk on oma wärskusest üsna palju — kui mitte ütelda: peaaegu kõik — ajahõlma annud ja ka oma ülesandegi täitnud: panna meeled-mõtted kihama, mida meie teater juba tükil ajal ei olnud suutnud teha. Unine olek nagu kadus ja elewust oli jälle teatri ümber. See ei ole muidugi teatrile kahjuks tulnud, waid aina kasuks.

„Mikumärdi" suur menu tõi julgust ja ergutas teatrielus püüdma omateatri sihis. Näemegi, et meie algupärandite salw rikastub päew-päewalt ja et teatrisaalid ei pruugi sugugi haigutada tühjusest, kui sinna osatakse aga leida sisu, mis meie oma ja meie südamele lähedal.

„Mikumärdi" uues kuues Narwa teatri lawal kippus nii jooksma tühja ja jäi elamustelt hõredaks. Ka mänguliselt paiguti tundus tühje kohti, paigaltammumist, puiset wenitwust. H. Malmsteni pops segas oma kentsakalt lällutawa häälelaadiga ja kiikuwa tegumoega, nii et sõnu tuli lausa püüda ta suust, millega läks palju kaotsi. Ka popsieit S. Remmelgalt jäi päris kahwatuks. Muidu mängiti üsna rahuldawalt. Aga hoogu nagu ei olnud. . .

Etenduse lõpul toimus näitleja A. Willmani austamine. Talle toodi rohkelt kinke, lilli, terwitusi — teatri juhatuselt, kolleegidelt, sõpradelt. Terwitustelegramme oli tulnud terwe suure paki osa.

L. G.

Juubilar,
nagu oli tema wäljanägemine lokilise kõharpeaga, meie karikaturisti kujutusel.

Sulane-armuke kättemaksuks süütajaks.

Perenaine lõpetas wahekorra, sulane pani majale tule otsa.
Süütaja andis end ise wõimude kätte.

9. jaanuaril süttis Püssi wallas Purtse-Unsküla põlema Lisette Kõrtsi uus elumaja, kuhu omanik samal päewal pidi sisse kolima. Juurdlusega selgus, et see elumaja oli süüdatud põlema. Kahtlus süütamises langes kohe L. Kõrtsi sulase Woldemar Maanase peale, kes samal päewal jäljetult ära kadus. Tagaotsimised politsei poolt ei annud tagajärgi: Maanas jäi kadunuks. Nüüd, 19. aprillil, ilmus Woldemar Maanas, kel redus wiibimine muutus wõimatuks, Narwa kriminaalpolitseisse ja tunnistas üles, et L. Kõrtsi uus elumaja oli tema poolt kättemaksuks põlema pandud. Ta astunud läinud aasta nowembrikuus Lisette Kõrtsi juure sulasena teenistusse. L. Kõrts on 27-aastane lesknaine, 4 alaealise lapse ema. Lühikese aja jooksul muutunud nende wahekord intiimseks, ja otsustatud abiellu astuda. 8. jaanuaril on rahaasjade pärast tulnud wäike tüli. Selle tagajärjel on L. Kõrts oma sulase sama päewa õhtul majast wälja ajanud. Ta pole ka enam süüa annud ja isegi saapad wõtnud jalast ära. Järgmisel hommikul pannudki W. Maanas majale tule otsa. Peale ülekuulamist wõeti süütaja wahi alla ja paigutati Narwa wangimajja. Ta on 22 a. wana.

Kaks Moskwa käsilast piiril surma?

Lommi kordoni lähedal lasti maha traataia ääre kaks tundmata piirijooksikut. — Raskesti haawatud põgenikud ronisid läbi traataia ja surid Nõukogude Wene territooriumile.

Hulljulge põgenemisretk SSSR'i südapäewal.

Kolmapäewal kella 1 ajal päewal Eesti-Wene piiril Lommi kordoni läheduses kaks tundmata isikut katsusid põgeneda üle piiri. Eesti piiriwalwurid awasid piirijooksikuile tule. Raskesti haawatud meestel läks korda wiimast jõudu kokku wõttes läbi traataia ronida ja surid Nõukogude Wene territooriumil. Põgenike laibad toimetati Wene piiriwalwurite poolt piirist eemale.

*

Südapäewal läinud kolmapäewal märkas Lommi piiriwalwe kordoni ülem koos mõne piiriwalwuriga, et metsast wäljus kaks meest, kes hiilisid traataia poole. Piiriwalwurid asusid sel momendil tundmatuist umbes 100 meetri kaugusel. Meestel oli näiliselt kawatsus pääseda südapäewal üle piiri Nõukogude Wenemaale.

Et metsanurga ja traataia wahemaa on kõigest 10 meetrit, siis olid mõlemad põgenikud paari sekundi wältel traataia juures ja hakkasid pugema läbi tiheda okastraadi. Kordoniülem koos piiriwalwuritega awasid põgenikele püssitule. Juba mõne lasu järele märgati, kuidas üks traatidest läbipugeja tegi liigutuse, mis laskis oletada, et kuul oli tabanud. Piiriwalwurid jatkasid tulistamist. Peatselt märgati, et ka teine põgenik on saanud raskesti haawata. Sellele waatamata, et tulistamine jatkus, pugesid mõlemad haawatud läbi traataia Nõukogude Wene territooriumile. Üks põgenikest jäi lamama kohe traataia taha, kuna teine roomas waewaliste liigutustega edasi, jäädes lamama umbes 20 meetrit kaugemale, ühe põõsa alla. Kogusummas lasti piiriwalwurite poolt põgenikele 10 pauku.

Paukude peale ilmusid kohale Nõukogude Wene piiriwalwurid ja kandsid ära näiliselt elutud kehad. Tulistamisest osa wõtnud piiriwalwurid arwawad kindlasti, et mõlemad põgenikud, saades raskeid haawu, heitsid hinge pärast raskeid jõupingutusi. Et tulistamine sündis umbes 100 meetri kauguselt, päikesepaistelise ilmaga, kus mõlemad põgenikud kujutasid hästitabatawa märgi, siis wõib olla ka waewalt teist arwamist, et mõlemad mehed said surma.

Kes on põgenikud, kes päise päewa ajal sõandasid wõtta ette sarnase kaelamurdwa retke? Ei wõi olla tõenäolik, et need oleksid praktikaga mehed üle piiri käimisel, sest muidu oleksid nad walinud öise tunni, kus eluga pääsmise wõimalus on suurem. Teine oletus, mis kõlab ka tõenäolikuna, on see, et mehed olid mingil põhjusel sunnitud kiires korras lahkuma Eesti pinnalt, kartes kas arreteerimist wõi muud üllatust. Ollakse enam-wähem kindlal arwamisel, et tegemist oli piiritaguste käsilastega. Pole ka wõimatu, et mahalastud olid kullerid ja wiisid kaasa salajast posti.

Meie ametiwõimude poolt alustati sündmuse kohta juurdlust, et selgitada salapäraste piirijooksikute isikud ja nende põgenemise sihid. Kuuldawasti pöördutakse Nõuk. Wene piiriwalwe poole palwega, saada juurdluseks materjali ka sealpool asja kohta toimetatawast juurdlusest.

Kiriklikud teated.

Narwa Aleksandri kirik.

Pühapäewal, 24. aprillil, kell 10 hommikul leerilaste õnnistamine lauarahwa ja laululehtedega. Jutlustab õpetaja J. Lattik.

Esmaspäewal, 25. aprillil, kell 5 õhtul eraleer koguduse majas.

Ilmad lähevad soojemaks.

Kreenholmi meteoroloogia jaam teatab: Reede hommmikul kell 7 oli Narwas $5,5^{C}$ sooja. Maksimum-õhutemperatuur $6,6^{0}$ ja miinimum-õhutemperatuur $3,1^{0}$. Niiskust õhus 45%. Õhurõhumine 761,6 mm. Pilwitus. Kuiw.

Ülewaade neljapäewal, 19. aprillil: Õhutemperatuur kõikus $10,0^{0}$ ja $2,3^{0}$ wahel. Keskmine õhutemperatuur $4,40^{0}$. Niiskust õhus 44%. Õhurõhumine 762,6 mm. Pilwitus. Kuiw.

„Surmasõlm" mootorrattal.

Koera eest kõrwale põigates mootorrattaga täies sõiduhoos uperkuuti.
Sõiduk puruneს, sõitja O. Topman pääsis põrutusega.

Läinud neljapäewa õhtul kella 6 paiku juhtus Narwa ühisgümnaasiumi wõimlemisõpetaja Olaf Topmaniga õnnetus. Ta oli mootorrattal sõitmas ühisgümnaasiumi juures, kui äkki koer jooksis talle ette. Et koera elu päästa, pööras O. Topman mootorratta kõrwale. Äkiline pööre wiis sõitja tasakaalust wälja, kusjuures mootorratas täiel kiirusel tegi õhus tiiru ja paiskas juhi tänawa kiwidele. Sõitja O. Topman sai põrutada ja kriimustada, kuna mootorratas, mille wäärtus umbes 1000 kr, purunes.

Käsitöö näitus.

Pühapäewal, 24. apr. kella 10 hom. kuni k. 4 p. l. on Kreenholmi rahwamajas käsitöö näitus hulga ja huwitawate wäljapanekutega, Kreenholmi Naisseltsi korraldusel. Näituse külastamine wabatahtliku maksu eest.

Töölise pea kiwiga puruks.

Läinud neljapäewa õhtul kella 3 paiku p. l. jalutas Narwa tööline Johannes Kalbus Joaorus jõeäärt mööda. Samal ajal salkkond mehi istus kaldal ja jõi n. n. „kondikonjakit", denaturaati. Üks joojaist, Jaan Kilter, 18 a. wana, kutsus Kalbuse oma „kambasse". Selle ettepanekuga ei olnud Kalbus nõus, mispeale Kitler wõttis maast kiwi ja wiskas sellega Kalbust. Kiwi tabas Kalbust pähe. Haawatule anti raudtee ambulantsis esimest abi. Wigastuse liik on weel kindlaks tegemata.

K.-m. „Tekla"
Peetri pl. 6 (Zerni kaup. kõrwal) müüb oma Narwa laost igasugu
— poolsiidiriiet. —
Restid ja praak suure hinnaalandusega.

Kas olete juba otsustanud

minna homme, pühapäewal, „Ilmarisse" loteriiallegrile ja rahwapeole? 10 sendi eest wõite seal wõita hinnalisi asju, täiesti tasuta kuulata head muusikat ja puhkepäewast mõne tunni weeta pühapäewa-meeleolus. Ka wõib igaüks lõunastada talutares, kohwikus j. m. imeodawalt. Teeniwad wäsimatud seltskonnadaamid. Kulminatsioonipunktiks tõotab saada walssideõhtu wõistlusega auhindadele.

Otsustage juba täna isiklikult ja perekonnaga pühapäewal tuletõrjet toetada. Kutsuge kaasa tuttawad ja sõbrad, et ühiselt toetada kõigilt armastatud tuletõrje-organisatsiooni — tema 60. juubeliaasta ettewõttes!

Uus koolimaja Oandole.

Eelolewal suwel ehitatakse Maidla wallawalitsuse poolt Oando külla uus koolimaja. Osa ehitusmaterjali on juba kohale weetud. Ehitus läheb maksma ligikaudu 750 krooni.

Eesti rahvusväeosad — Eesti iseseisvuse nurgakivi.

1. Eesti polk—1. jalaväe rügement 15-aastane.

1. Eesti polk-rügement meie iseseiswuse rajajana ja kaitsjana.

Praegune 1. jalawäe rügement on wörsunud 1. Eesti polgust, kellele pandi alus 25. aprillil 1917. a. Eesti sõjawäelaste organiseerimise keskkomitee üleskutsele esimestena Tallinna saabunud rahwuslikust asjast tiiwustatud sõjameestest. Sellele, 25. aprillil Tallinna kokkutulnud sõjameeste salgale, järgnesid peagi tuhanded eesti kaitsewäelased igast Wenemaa nurgast. Neist wormiti 1. Eesti polk. Polgu wormijaks ja esimeseks ülemaks oli kindral A. Tõnisson. Teiseks ülemaks kuni polgu likwideerimiseni sakslaste poolt oli kindral E. Pödder.

Uue wäeosa loomine Wene rewolutsiooni lagunewas õhkkonnas polnud kerge. Wene kõrgematelt wõimukandjatelt saadi küll luba polgu asutamiseks, kuid takistusi tegid igasugused Eesti asja wastu waenulikud wähemad wõimukandjad, kohalikud sowjetid ja täidesaatwad komiteed, kes kartsid, et wõim eestlastele üle läheb ja neid minema kihutatakse. Umbusaldusest eestlaste ette wõtte wastu tegid kohalikud wene wõimud ka paljutakistusi polgu warustamisele. Peamine raskus aga oli meeleoluline. Rewolutsioon oli purustanud riikliku korra ja ka korra kaitsewäes. Selleaja wene sõdur ei tunnistanud enam wähematki korda, ega paendunud wähemagi distsipliini alla. Wene sõduri töö seisis nüüd logelemises, riigi poolt wäljaantud warustusega hangeldamises ja miitingutel käimistes. Niisuguseid waateid püüti pookida külge ka eesti sõduritele. Hiljem, kui enamlased wõimule pääsesid, oli nende esimeseks püüdeks 1. Eesti polgu häwitamine

Enamlaste kihutustöö ei kannud wilja, 1. Eesti polk jäi nende äsfituste wastu külmaks. Isegi siis ei suutnud enamlased 1. Eesti polku ära lõhkuda, kui wõim oli läinud kommunistide kätte kogu Wene riigis. Eesti ohwitserid ja sõdurid ei muutunud logelejaks karjaks, waid näitasid, et Eesti polk on ka

rewolutsiooni olukorras korralik wäeosa

ja Eesti asjale auks. Ja sel ajal, kui Wene wäeosades wiideti aega miitingutel, pidas 1. Eesti polk iga päew 6 tundi õppusid.

Pärast saarestiku langemist sakslaste kätte sattusid menelased paanikasse. Wõis arwata, et warsti langeb sakslaste kätte ka Haapsalu ja kogu Eesti. Läänemaa peale waatasid wene wäeosad kui waenlase maa-alale, kust taganetakse rüüstamiste ja põletamistega. Siin astus wälja 1. Eesti polk

rahwa ja waranduse kaitseks.

Lühikese aja jooksul lõpetas polk wenelaste wägiwalla ning pani ennast maksma peremehena kogu Läänemaal.

Mure maa ja rahwa saatuse pärast oli polgul alati südamel. Mõte, näha kodumaad iseseiswa riigina, läks järjest aktiiwsemaks. Korralageduse ja kommunistide wägiwalla kaswamisega meie kodumaal nõudis polk juba awalikult, et Eesti Maapäew wiibimata kokku tuleks ja kuni Asutawa Kogu kokkukutsumiseni kõik riigiwõimu Eestis korra ja julgeoleku kindlustamiseks enese kätte wõtaks. See tähelepanuwäärt otsus, mis wiipab juba rahwa enesemääramisele, tehti Haapsalus polgu komitee üldkoosolekul 8. nowembril 1917. a.

Maapäewa laialiajamise puhul kommunistide poolt awaldas polk walju protesti ja mõistis kommunistide toore wägiwalla Eesti rahwa esindajate kallal kõige käredamalt hukka. Ajutist Maawalitsust aga palus polk tulla Haapsalu ja töötas anda oma kaitset igasuguse wägiwalla wastu.

Pärast kommunistide wägiwalda eesti tegelaste kallal Tartus ööl wastu 21. nowembrit, mil ka polgu ülem kindral Tõnisson enamlaste poolt wangistati, kuulutas 1. Eesti polk, et ta

ei luba ühelgi wõõral wõimul

ega rahwal tungida Eesti sisemistesse asjadesse ja nõudis wangistatud isikute wabastamist, lisades juurde, et nende nõudmiste mitte täitmise korral

astub polk wälja jõuga.

On awaldatud imestust, kuidas polk suutis olla keset lagunewat ümbrust korralik ja töökas wäeosa. See imetegew jõud peitus Eesti sõdurite tulises kodumaa armastuses, armastuses Eesti asja wastu ja kõikumata usus ja lootuses

näha Eestit iseseiswana ja wabana.

Wiibides 1. Eesti polgus tülg külje wastas, tundsid eesti sõdurid, et neis ongi see jõud, keda Eesti oodanud aastasadasid. See teadmine andis julgust loota, et peagi leidub paras juhus wõõra wõimu häwitamiseks Eestis.

Saksa okupatsiooniwägede saabumisel meie kodumaale muutus 1. Eesti polk sakslastele ja Balti hertsogiriigi loojatele pinnaks silmas. Käisid ju 1. Eesti polgu

Eesti iseseisvuse rajaja ja kaitsja.

Esmaspäewal, 25. aprillil, pühitseb esimene Eesti rahwuslik kaitsewäe üksus, 1. Eesti polk, praegune 1. jalawäerügement, oma 15. asutamise-aastapäewa.

See pidupäew on õigustatult kogu Eesti rahwa üksmeelseks pidupäewaks.

Wiisteist aastat tagasi löid tookord walitsewa olukorra kiuste rahwuslikust aatest tiiwustatud ning kodumaa tulewikku südamel kandwad Eesti sõjamehed ise esimese rahwusliku polgu, kellest on saanud meie kaitsewägede põhialus ning kus korraliku wäljaõppe kõrwal kristalliseerus Eesti omariikluse ja rippumatuse mõte; ning sai wõimalikuks iseseiswuse wäljakuulutamine ja teostamine. Juba jaanuarikuu esimestel päewadel 1918. aastal peamiselt 1. polgu koosseisu kuuluwate kaitsewäelaste kongressil otsustatakse:

„Eestimaa looduslikkudes ja ajaloolistes piirides Läänemere, Soome lahe, Narwa-jõe, Peipsi järwe ja Läti keelepiiri wahel tuleb wiibimata kuulutada iseseiswaks wabariigiks."

See oli iseseiswuse wäljakuulutamine nii-öelda omal käel, mis julgustas suurel määral Maapäewa Wanemate Nõukogu 24. weebruari manifesti awaldamisele.

Kogu Wabadussõja arwuliselt mitmekordselt ülekaaluka waenlase wastu peetud kangelaslikud wõitlused on kirjutanud 1 polgu-rügemendi nime kuldtähtedega Eesti wabaduswõitluse ajalukku. Eriti kogu Wirumaal ja paljukannatanud Narwa linnal on kustumatult sooje tänusõnu öelda juubilarile, tema esimesele juhile ja organiseerijale diwiisiülemale kindral A. Tõnissonile, lugupeetud kolonel A. Pulgale, kes on rügementi juhtinud suure armastuse ning andekusega Wabadussõjas ja pikkade aastate kestel tänapäewani, ning kõigile teistele juhtidele ja kangelasmeelsetele sõduritele.

Südamlikke terwitusi 15. tähtpäewal Eesti iseseiswuse tähtsamale nurgakiwile, Eesti 1. polgule-rügemendile!

Kindral A. Tõnisson,
1. Eesti polgu organiseerija ja esimene ülem.

Kolonel A. Pulk,
1. jalawäerügemendi ülem Wabadussõja päewil ja praegu.

püüded ja eesmärgid risti wastu sakslaste kawatsustele. Nähes 1. Eesti polgus kardetawat takistust nende plaanide teostamisel, otsustas okupatsiooni wõim teha lõpu 1. Eesti polgule ja saatis ta aprilli alul 1918. a. laiali.

Polgu töö iseseiswuse teostamisel jäi seekord pooleli, kuid seni tehtud tööl oli määratu tähtsus.

1. Eesti polgu asutamine oma meestest ja ainult oma meeste juhatusel näitas, et

on wõimalik puhteesti polkude olemasolu.

See asjaolu süwendas eesti kaitsewäelastes enestes ja rahwas usku oma wõimetesse ja tõstis rahwustunnet.

1. Eesti polk ja hiljem temast wörsunud teised eesti rahwuswäeosad löid kindla aluse ja eeltingimused edule Wabadussõjas. Poleks olnud 1. Eesti polku, siis wist küll meie iseseiswus oleks jäänud küsitawaks.

1. Eesti polk andis meie kaitsewäele Wabadussõjas ka terwe rea juhte wastutusrikastele kohtadele. Kolme diwiisi eesotsas seisid 1. Eesti polgu ohwitserid (kindral Tõnisson, kindral Pödder ja kolonel Parts).

Okupatsiooni wõimu lagunemisega 1918. a. sügisel asus Eesti oma

iseseiswuse mõtte teostamisele.

Selleks oli kaitsewäge tarwis. Ajutise Walitsuse esimeseks sammuks oligi kaitsewäe loomine. Otsustati esialgu luua kuus jalawäerügementi.

Endised rahwusliku 1. Eesti polgu ohwitserid ja ka paljud allohwitserid ja sõdurid astusid wormeeritawasse 1. jalawäe rügementi. Omades 1. Eesti polgu kaadri ja sellega kaasatoodud meelsuse, eesmärgid ja aated, jatkas 1. jalawäe rügement oma eelkäija tööd — wõitlust wabaduse ja iseseiswuse eest.

1. jalawäe rügemendi wormeerimine 1918. sügisel Tallinnas nõudis suuri pingutusi, kuna alul puudusid täielikult relwad ja igasugune warustus. Seejuures waenlane oli alanud pealetungi ja lähenes järjest Tallinnale.

Rügemendi wormeerijaks ja esimeseks ülemaks Wabadussõjas oli kindral E. Pödder, teiseks ülemaks 26. detsembrist 1918. a kuni 22 oktoobrini 1919. aastani — kindral O. Heinze ja kolmandaks kolonel A. Pult, kes rügementi juhtinud kuni käesolewa ajani.

Wormeerimise ajajärgul Tallinnas 21. nowembrist 1918. a. kuni 2. jaan. 1919. a. oli rügemendi tähtsaks ülesandeks Ajutise Walitsuse ja pealinna julgeoleku kaitsmine. Kohalikud kommunistid olid liikwel ja läksid wõitlusrinde lähenemisega Tallinnale ikka julgemaks, ähwardades kukutada Ajutise Walitsuse ja wõtta oma wõimusesse pealinna. Nende aktiiwne wäljaastumine 17. detsembril suruti maha Narwa koolipoisteist koosnewa roodu poolt. Rügemendi, kui suuremu wäeosa wiibimine Tallinnas hoidis ära punaste tõsisemad mässukatsed.

1918. a. detsembrikuu lõpuks tungisid punawäed kuni 35 km. Tallinnast.

Pealinn oli hädaohus.

Selle tõttu saadeti wõitlusrindele ka 1. jalawäe rügement, kuigi ta polnud lõpetanud wormimist.

Algas rügemendi sõjaline tegewus

Wabadussõjas. Rügement kuulus 1. diwiisi koosseisu, keda juhatas kindral A. Tõnisson. Juba 3. jaanuaril tungisid punased mitu korda ägedalt kallale, püüdes rügemendi rinnet läbi murda, kuid waenlane löödi surute kaotustega tagasi. Rügement asus nüüd ise wastukallaletungile ja löi punased mitmelt seisukohalt wälja. Wäerindel tekkis murrang. Waenlane löi kartma ja ei tunginud enam peale, waid hoidis eemale. Warsti andis Ülemjuhataja meie wägedele käsu üldiseks pealetungiks. See arenes edukalt. Waenlase taandumine muutus põgenemiseks. 1. rügement tungis peale

Kuusalu, Kadrina, Rakwere, Narwa

maantee suunas ja oli põgenewatel punastel alati kannul. 18 jaanuaril jõudis ta Waiwara Sinimägedeni. Ta piiras mäed ümber ja wangistas terwe punawäe rügemendi, saades 700 wangi, hulk kuulipildujaid ja püsse. 19. jaanuaril jõudis rügement koos naaberwäeosadega Narwa jõeni wälja. Põhja Eesti oli puhastatud waenlasest!

Pärast Narwa wallutamist kuni 13. maini 1919. a. teostas rügement kaitset Narwa jõe alamjooksul—Narwast mereni. Waenlane püüdis tungida Narwa-Jõesuu ja Riigitüla suunas Narwale seljataha. Ümberkaudsed külad käisid mitu korda käest kätte, kuid

rügemendi kaitserinne jäi püsima.

Meie üldise pealetungi puhul Narwa wäerindel tungis rügement 13.—18. maini wälja Luuga jõe joonele.

Kui Narwa rindel wõitlused jäid soiku, saadeti rügement lõuna rindele. Siin, Põhja-Läti wabastamisel wõttis ta osa Ruhja tagasiwõtmisest ja operatsioonist Wõru—Kreutzburgi suunas, tungides wälja Düüna jõeni.

Landesweeri wastu

jõudis rügement kriitilisel momendil, kui Landesweer oli meie wõitlusrinde läbi murdnud. Jõudes Wolmari, löi rügement ägedas wõitluses sakslased Starte külast wälja ja sundis Landesweeri Malmedi grupi taanduma. Sellele järgnewa meie wäeosade üldise wastupealetungi puhul tungisid rügemendi osad neile määratud suunas waenlasega lähinguid lüües 3. juulil wälja kuni Stint järwe ja Jegeli järwe wahelise kitsuseni, mõni kilomeeter Riiast. Koje pärast waherahu maksmahakkamist saadeti rügement tagasi Narwa wäerindele ja asus kaitsele Luuga lahe taha

Babino-, Glubokoe- ja Kopeni

järwe joonele, kus ligemale kolme kuu jooksul löi tagasi punaste pealetungid.

6. nowembrist 1919 a. asus ta kaitsele Narwa jõe ülemjooksule, Wastnarwast Narwani ja wõitles siin kuni Wabadussõja lõpuni. Wõitlused rügemendi kaitselõigus Narwa jõe ülemjooksul kestsid kuus nädalat wahelduwa ägedusega peaaegu iga päew. Punased tahtsid tingimata wallutada Narwa, et siis Tartu rahukonverentsil wälja kaubelda kaulikumaid rahulepingu tingimusi. Wõitlused Narwajõe ülemjooksul olid rügemendile kõige raskemad Wabadussõjas—lai kaitselõik—50 km., waenlase jõudude suur ülekaal,

üheksa meest rügemendi ühe mehe wastu,

alaline puhkuseta tegewus, waenlase wahetpidamata kallaletungid ja meie wastulöögid. Kõik see nõudis suurt kehalist ja waimlist jõupingutust. See oli

kangelaslik ajajärk,

kus rügement kirjutas kuldtähtedega oma nime Eesti rahwa wabaduswõitluse ajalukku.

— —

Wabadussõja lõppedes asus rügement poolteist kuud Narwas. Wiidi siis üle N.-Jõesuhu ja 1920. a. sügisel toodi Narwa tagasi, kus asub käesolewa ajani.

Wabadussõja järele kahe aasta jooksul pidas rügement õppetöö kõrwal ka piiriwalwe teenistust. Piiriwalwe asutamisega langes rügemendilt see kohustus. Sellest ajast peale on rügemendi töö pühendatud kaitsewäelaste wäljaõppele, nende eluruumide ja elu-olu parandamisele. 12 aasta jooksul on rügement muutunud suureks töökooliks, kus kaswatust ja õpetust kodumaa kaitsmise alal iga aasta saawad tuhanded noored mehed.

See waim, mis rügementi julgelt ja wõidukalt kandis läbi wabaduswõitluste,

püsib raugematult edasi.

Rügemendis on alal praegu 12 ohwitseri ja sama palju allohwitsere, kes wõtnud osa Wabadussõjast.

Rügement on heas wahekorras teiste wäeosadega. Sõprussidemed on loodud ka wälismaade wäeosadega, eeskätt läti jalawäerügemendiga.

Kodumaa kaitseks iga silmapilk walmis, seisab rügement walwel enese poolt kättewõidetud Narwa jõe kallastel.

1. Eesti polgu 15. aastapäeva pidustused

Narwas ja Tallinnas.

25. aprillil s. a. möödub 15 aastat 1. Eesti polgu — praeguse 1. jalawäerügemendi asutamisest Tallinnas. Nimetatud tähtpäewa pühitsetakse seltsi „1. Eesti polgu" ja 1. jalawäerügemendi ühisel korraldusel Tallinnas ja Narwas.

Tallinnas on 24. apr. kell 12 „Estonia" kontsertsaalis pidulik aktus kutsetega, kus kõnedega esinewad wälisminister Jaan Tõnisson, 1. Eesti polgu wormeerija, praegune 1. diwiisi ülem kindral A. Tõnisson j. t.; aktuse kontsertosa täidawad „Estonia" muusika-osakonna segakoor, kunstnik M. Lüdig orelil ja kaitseministeeriumi orkester. Aktus antakse edasi raadio kaudu. Aktusele tuuakse Narwast 1. jalawäerügemendi ja Tallinna garnisoni kaitsewäe ja kaitseliidu osade lipud wastawa tseremoniaaliga. See sünnib meil esimest korda ja tohiks pakkuda selle tõttu suurt huwi.

Narwas korraldatakse 24. apr. Peetri kirikus jumalateenistus, 25. apr. päewal paraad ja ühislõuna, õhtul perekondlik kooswiibimine ohwitseride kasiinos. Pidustustele on oodata kõrgemaid riigi- ja wäejuhte, külalisi wälisriikidest, kaaswõitlejaid rahwuswäeosade, wabadussõja ja hilisemast ajajärgust. Sõjawäeline ajakiri „Sõdur" ilmub sel puhul erinumbrina, märksa suurendatuna ja päewakohase sisuga, illustreerituna rohkearwuliste piltidega.

Üleskutse.

Selts „1. Eesti polk" on omale wõtnud ülesandeks wälja anda eesti rahwuswäeosade ajalugu. Teose 1. osa, major O. Kurwitsa kirjutatud „Eesti rahwuswäeosade loomine 1917.—1918. a. 1. Eesti polk" ilmus trükist 1930. a.; kirjeldab rahwuswäeosade organiseerimist algusest okt.-kuuni 1917. a. Koostamisel oleb 2. osa annaks 1., 2., 3. ja 4. Eesti jalawäepolkude, E. ratsawäe polgu, E. suurtükiwäe brigaadi, E. tagawarapataljoni, E. inseneriwäe roodu, 1. E. diwiisi, E. Sõjawägede staabi ja wäiksemate üksuste, organiseerimiskomiteede ja büroode, samuti ka kaitseliidu („Omakaitse") algaegade ajaloolise ülewaate, walgustades ühtlasi ka wene rewolutsiooni- ja saksa okupatsiooniaegset üldsündmustikku.

Ülesanne on nõudnud ja nõuab Seltsilt suuri pingutusi, eriti teose wäljaandmiseks aineliste wõimaluste leidmisel, milles tunduwaid raskusi on tekitanud praegune majanduslik kitsikus, mis mõjunud teose lewinemisele. See asjaolu wõib ebasoowitawalt pikendada teose 2. osa ilmumiseaega wõi ilmumise koguni teha küsitawaks.

Neil põhjustel, ja meele tuletades eesti r.-wäeosade ajaloolist tähtsust Eesti iseseiswusewõitluses, pöördub Selts eesti r.-wäeosade 15. aastapäewa puhul kõikide poole palwega: toetage ilmunud teose ostmisega üldtähtsusega ülesannet; sellega aitate kaasa töö lõpulewiimisele ja hindate kõige paremini eesti r.-wäeosade tähtsust ja teeneid.

Eriline huwi tohiks selle teose wastu olla eesti rahwuswäeosades teeninuil kaitsewäelastel, awalikkudel raamatukogudel, koolidel j. t. asutistel. Teos on Haridus- ja Sotsiaalministeeriumi Raamatukogudele, komisjoni poolt soowitatud awalikkudele raamatukogudele. Saadawal: otse wõi postiteel Seltsilt „1. Eesti polk" (Tallinn, Raekojapl. 14) ja kõigist raamatukauplustest (pealadu „Päewaiehes"). Suurima lugupidamisega

Selts „1. Eesti polk".

Ka Prantsusmaal valimisvõitlus.

Eelseisvate saadikutekoja valimiste puhul on ka Prantsusmaal valimisvõitlus üksikute erakondade vahel ägedasti käimas. Ülemine pilt rahvusvabariikliku erakonna büroost näitab kaht valimisplakatit peakandidaatide Tardieu, Poincaré ja Lavaliga. Seinal teine kihutusplakat, mis ähvardab saksa sõdurite sissemarssimisega Prantsusmaale.

Maa ja linna vahekorrast.

Mis arwawad põllumeeste filmapaiſtwamad juhid waenu külwamiſeſt linna ja maa wahele.

Poliitiliſed kihutajad maal püüawad hoolega külida waenu linna ja maa wahele. Pole huwituſeta, mis arwawad põllumeestekogude eneste juhtiwad jõud ſarnaſeſt tegewuſeſt.

Nii ütles näiteks K. Päts riigikogus 20. weebruaril 1931. a. deklaratſiooniwaidluste puhul:

„...Waadake, mu härrad, ſee on minu arwates üks ekslik wõte, kui hakataksе riigi poliitikat ja walitſemiſt kunſtlikult maa ja linna kohaſelt hindama. Meil peab olema ainult üks orientatſioon, ſee on, et iga walitſuſe ſamm peab riiklikult ſeiſukohalt õigustatud olema, puudutagu ta kord maa, kord linna huwiſid rohkem, ſeſt maa ja linna huwid on nii omawahel läbi põimitud, et kindlaid piiriſid nende wahel tõmmata on wõimata...“

„Walitſuſel, mida mina juhin, peab olema Eesti riiklik orientatſioon, mille ees maa ja linn üheõiguslikud on.“

„...Tahetakſe näidata, et kes midagi linna elu korraldamiſeks teeb, ſee nagu ei wõiks enam ka maa tarwiduſi tunda, maa puuduste wastu abinõuſid otſida. See on halb, ſee on demagoogia“.

See ütleja, Konſtantin Päts, kandideerib nüüd põllumeeste-kogude Pärnumaa nimekirjas 1. kohal.

Teine põllumeeste-kogude nimekirja eſikandidaat, Jakob Looſalu Harjumaal, kirjutab tema poolt wäljaantawas lehes:

„...Linn kui maa meil on üksteiſega niiwõrt lähedalt ſeotud, et ühe mure on ka teiſe mure ja ühe rõõm teiſe rõõm.“

„Kus algab linn ja lõpeb maa, ſeda wahepiiri ei oska tõmmata wiſt keegi. On maa hädas, ei jää need raskuſed warem wõi hiljem kandumata ka linna ja wastupidi. On linnaelanike ostujõud wäike, ei ole kaſu põllumehel ka oma ſuureſt tööwaewaſt — oſtjat kaubale ikka ei leidu.“

„Kes külwab waenu, ſee ei ſaa lõigata ka midagi head. Mitte lahkhelide ſüwendamiſt, waid linna ja maa liitumiſel üheks riiklikuks terwikuks wajab praegune raske aeg.“

Nõnda kõnelewad juhid iſe. Aga nende palgaliſed agitaatorid maal ajawad hoopis teiſtſuguſt juttu. Milleks ſee kahekeelſus?

Ringi ümber Alutaguse

Rahwakõnekoosolekuid Wirumaal.

Eelolewal pühapäewal, 24. aprillil, kell 10 homm. on Saka kookmajas rahwakõnekoosolek. Samal päewal kell 12 on kõnekoosolek Kohtla-Järwel, kohalikus ſeltſimajas, ja kell 5 p. l. Kohtla külas koolimajas.

Kõigis neis kohtades kõneleb Narwa abilinnapea Adam Bachmann, rahwusliku keſkerakonna (ühendatud rahwaerakond, majanduserakond ja edumeelſed põllumehed) kandidaat Wirumaa nimekirjas, ainetel: „Eesti poliitiliſe ja majanduliſe iſeſeiswuſe aluſed“ ja „Millal pääſeme kriiſiſt“.

Salakütt laskis metskitſe maha.

Kitſe jalad ja ſiſikond leiti karupeſa läheduſes.

Koſe wallas Uſt-Sherdjänka küla metſas hiljuti mahalastud karu peſa läheduſeſt leiti metskitſe jalad ja ſiſikond. Uſt-Sherdjänka küla metſad ja maad on Narwa jahiſeltſil rendil, kuid Narwa jahimehed pole ſeal wiimaſel ajal jahti pidanud, pealegi on metskitſe laſkmine täiesti keelatud. Koht, kus kits ſurmatud, aſub linnaſt umbes 15 kilomeetrit eemal. Salakütt on ſeni ſelgitamata.

Kreenholmi NMKü loteriiallegrii,

mis pidi peetama pühapäewal, 24. aprillil Kreenholmi rahwamajas, on ſeeaſemel Kreenholmi koolimaja ruumides.

C. R. Jakobſoni õhtu.

Waiwara lastekodu korraldas läinud pühapäewal C. R. Jakobſoni mälestuſõhtu kodu ruumides. Külalistena eſinemiſid rahwusliikude lauludega Uue-Sõtke kooli koor, koolijuh. Kraawiku juhatuſel, ja Waiwara aſunduſe ſegakoor. C. R. Jakobſoni tööſt ja ideedeſt kõneles lastekodu juhataja.

Rööwpüük Narwa-jõe ülemjooksul.

Narwa-jõe ülemjooksul teostatakſe röövkalapüüki, millele tuleks eriliſt tähelepanu pöörata. Kalapüüdjail on niiwõrt wäikeſete filmadega wõrgud, noodad ja teiſed püügiriistad, et neiſte jääwad iſegi tollipikkuſed kalamaimud, mis külades ſigadele ſöödetakſe.

Põllutööminiſteeriumi kalaasjanduſeoſakond peaks ſarnaſele röövpüügile tegema lõpu.

Talumehed põldudel.

Ida-Alutaguſel on juba mitmel pool talumehi põldudel kündmas näha. Lumi ja ſuurweſt on peaaegu igalt poolt kadunud ja ainult madalamais kohis on wäikſed weeloigud, kus nüüd weſt filmnähtawalt kahaneb.

Naiskodukaitſe liikmeid,

kes ſoowiwad 1. jalawäerügemendi 15 a. juubeli puhul korraldatawaſt paraadiſt oſa wõtta, palutakſe ilmuda käeſidemeis esmaspäewal, 25. ſtp., kell 1/2 11 malewa ſtaapi.

Tapja 5 aastaks sunnitööle.

Öö wastu 25. detſembrit Kiwiõli kaewanduſes tööline Andrei Tſelkow, 32 a. wana, ärritatud olekus tappis kirwega ſamas kaewanduſes elutſewa töölise Iwan Kolitſchini, 29 a. wana. Tüli oli tekkinud habemenoa pärast, kusjuures tapja oli arwamiſel, et habemenoa oli wõtnud K. 19. aprillil tuli ſee aſt Rakwere-Paide rahukogus harutuſele. Kohus mõistis A. Tſelkowi 5 aastaks ſunnitööle.

Öövalwe apteegid.

26. aprillini on Narwas öövalwe haigekaſſa apteegis, Malmi tän; 27. ſkp. kuni kuu lõpuni on öövalwe Joaoru apteegis, Joala tän. — —R.-Jõeſuus on öövalwe alewi apteegis, Wabaduſe tän. ja Jõhwis — Jõhwi alewi apteegis, Turuplatſil.

Perekonnaſeiſuteateid.

14.—21. aprillini ſ. a. regiſtreeriti Narwa linnaperekonnaſeiſuametis:

ſünde: Ingrid-Riina Woronin, Naima Frel, Michail Stakanow ja Tamara Umnow;

abiellumiſſoowe: Peeter Köhler ja Maria Walter, Iwan Iwanow ja Klawdja Semjonow, Richard Jakobſon ja Renate Kutſar, Boris Kuharski ja Tatjana Haller, Nikolai Otto ja Nadeſhda Hertſel, Albert Toomberg ja Maria Scheidnew, Alfred Wiatis ja Natalie Laur, Kriſtjan Kütt ja Johanna-Roſalie Miilo, Hugo Wonder ja Ljuba Semjonow, Jüri Gnadenteſeb ja Ida-Roſalie Raudſepp, Rudolf Treial ja Adele-Roſalie Trankmann;

abiellumiſi polnud;

ſurmajuhtumeid: Iwan Andrejew, 27 a. wana; Liſian Moreïn, üks kuu wana; Roman Poljakow, 65 a wana; Johan Schults, 74 a. wana; Michail Stakanow; Irina Kononow, 74 a. wana.

Mis toodi leiubüroosſe?

Narwa leiubüroos ſeiſawad ſeni wälja wõtmata: kullaſt käekett, kollaſeſt metalliſt käekett, 3 üksikut meesterahwa nahkkinnaſt, pakk 100 ſuitſuga, meesterahwa taskukell ketiga, hall haani, kullaſt taskukella klaaſi rõngas ja üks naisterahwa labakinnas. Peale ſelle on R.-Jõeſuuſt leitud 22 lambiklaaſi.

Suured maakorraldustööd Ida-Alutaguſel.

8145 ha kruntideks. — Järvele ja Oonurme 100 uudiſtalu.

Narwa maakorralduſkomiſjoni korraldusel algawad 1. mail Ida-Alutaguſel ſuured maakorraldustööd. Töökawa on juba koostatud ja kinnitamiſele eſitatud põllutööminiſteeriumile. Tööle aſub 7 riigimaamõõtjat ja 4 eramaamõõtjat.

Selle ſuure töö läbiwiimiſeks on Ida-Alutagune jaotatud 4 rajooni. Eſimeſes rajoonis on kruntida peamiſelt peremeheta maid Koſe wallas 2 üksuſt, Waſknarwa wallas 1 üksus ja Skarjätina wallas 18 üksuſt, mille pindala kokku 1349 ha. Teiſes rajoonis on renditalude korraldamine, juurelõiked wäikeſtele majapidamiſtele ja popſikohtade korraldamine oſtumaiſt. Kokku on teiſes rajoonis 53 üksuſt, mille pindala 1322 ha. Kolmandas rajoonis wiiakſe renditalude korraldustööd lõpule. Kolmandaks rajooniks on Püſſi ja Kohtla wallad, kus ſeni ei olnud ühtki oſtutalukohta, ſeſt Püſſi mõiſaomanik parun Stackelberg ei müünud üldſe talupoegadele maid. Üldſe tuleb tähendatud rajoonis korraldamiſele 208 üksuſt, mille pindala 2978 ha. Neljandaks rajooniks on raudteeäärſed maaalad, kus korraldatakſe 46 üksuſt, pindalaga 646 ha.

Peale ſelle korraldatakſe Järwe-Ontikal ja Oonurme-Pereſaares kruntideſſe metſaſt uudiſmaid. Järwe-Ontikal tuleb planeerimiſele ja kruntimiſele 350 ha ja Oonurme-Pereſaarel 1500 ha, milliſeſt maaſt ſaab kokku üle 100 uudiſtalu. Kui kuiwatustöödega takiſtuſt ei tule, ſiis wõiwad juba eelolewal kewadel aſunikud nendele uudiſtaludele elama aſuda. Nendele uudiſtaludele on umbes 1000 ſoowijat ja ſeega wõib Narwa maakorralduſkomiſjon ainult kümmendiku oſa maaſoowijate palweiſt rahuldada.

Eramaamõõtjad töötawad peamiſelt hingemaade kruntimiſel Narwatagustes waldades. Eramaamõõtjaile makſtakſe 1 kroon ha pealt toetuſt riigi poolt.

Narwa õpetajate „parlament“ oli koos.

Waliti eſindajad haridusnõukogu ja hariduskogu.—Õpetajate eſindajate tegewus haridusnõukogus mõiſteti hukka.

„Mürtſumehed“ iſeendid paljaſtamas.

Kolwapäewa õhtul oli eesti ühisgümnaaſiumis Narwa õpetajate ühine koosolek eſindajate walimiſeks linna haridusnõukogu ja hariduskogu. Koosolek, mis kestis ligemale kolm tundi, oli õige waielusrikas ja elaw. Oſa wõttis 106 õpetajat. Juhatas W. Neggo, protokollis M. Speek.

Koosoleku awas koolinõunik J. Karu, kes lühidalt ſelgitas walimiſte läbiwiimiſt. Selle järele eſines informatſiooniga mööduunud aasta koolitöö ja haridusküſimuſte üle linnakooliwalitſuſe juhataja A. Bachmann. Koolinõuniku ja kooliwalitſuſe juhataja ettekannetele järgnes aruanne õpetajate eſindajate tegewuſe üle haridusnõukogus, mille eſitas G. Matto. Aruannet jälgiti eriliſe huwiga.

G. Matto, kes koos T. Käbinaga eſindab õpetajaſkonna huwiſid haridusnõukogus, püüdis õigustawalt ſelgitada õpetajate eſindajate tegewuſt, mille üle Narwa õpetajaſkonnas on teatawaſti mitmel puhul terawalt ſõna wõetud. Aruandja ſeletuſe järele on õpetajate eſindajate tegewus olnud kooſkõlas õpetajaſkonna huwidega ning ſeiſukohtadega ja ſeepärast ei olewat rahulolematuſeks mingit aluſt. Õpetajate eſindajad on ſeiſnud alati õpetajaſkonna huwide walwel.

Hoopis wastupidiſel ſeiſukohale aſub aga W. Neggo, kes aruande kohta ſõna wõtab ja õpetajate eſindajaile etteheiteid teeb, et need haridusnõukogus pole arwestanud õpetajaſkonna ſeiſukohtadega ja huwidega. Eſindajad on haridusnõukogus tegutſenud ſageli „omal käel“ ja kõrwaliſtel motiiwidel, milline nähe on lubamatu. W. Neggo arwuſtuſele ſuhtub kooſolek poolehoidwalt.

„Aruande täienduſeks“ wõtab nüüd ſõna T. Käbin, et weel „pääſta, mis pääſta annab“. T. Käbin wäidab, et õpetajate eſindajate, ſ. o. tema ja G. Matto tegewus haridusnõukogus on ſündinud täieliſes kooſkõlas teiſte organiſatſioonide eſindajate ſeiſukohtadega, ja kui on tulnudki ilmſiks lahkheliſid, ſiis ainult üksikus küſimuſis. Neiſt „üksikuiſt küſimuſiſt“ toob kõneleja näitena A. Tõnuriſti penſionile wabaſtamiſe. See küſimus, mis millegipäraſt ſuureks puhuti, pidigi nii lahenema, kuna wanad õpetajad peawad ruumi andma noortele, kes muidu, koolide koondamiſe ja õpetajate rohkuſe tõttu, jäätſid kohata. Üldſe polewat haridusnõukogus katki midagi.

Ka ſee täiendaw aruanne ei rahuldanud koosolekut. Rõhuwa häälteenamuſega wõeti wastu reſolutſioon, milles öeldakſe, et õpetajate eſindajad haridusnõukogus peawad arweſtama ja kaitſma õppenõukogude ja õpetajate ſeltſide ſeiſukohti.

Sõnawõtmiſtele ja waidluſtele aruande üle järgneſid walimiſed. Ühiſelt waliti eſindajaks haridusnõukogu S. Dobroſhewski (58 h.) ja T. Käbin (54 h.), kuna teiſed üleſſeatud kandidaadid, M. Speek ja G. Matto, ſaid kumbki 49 häält. Hariduskogu waliti algkooliõpetajate poolt J. Wälbe (54 h.) ja K. Maaſik (39 h.); keſk- ja kutſekoolide poolt—K. Jwaſk (29 h.) ja J. Jooſep (23 h.)

*

Peab ütlema, et G. Matto ja T. Käbina ſeletuſed nende tegewuſaruande puhul on wõõraſtawad. Mäletamaſti nende härrade eeſtwedamiſel löödi ſuuri lahinguid A. Tõnuriſti penſionile wabaſtamiſe pärast, kusjuures tungiti ſündſuſetult kallale koolinõunikule ja kooliwalitſuſele, ſüüdiſtades neid ſihilikkuſes ja „oma poliitika“ ajamiſes. „Põhja Kodu“, kui kallaletungijate ja tolmukeerutajate ihuleht, nõretas numbriſt numbriſſe lauſa wihaſt ja ſapiſt... „ſeltſkonna“ ja „õpetajaſkonna“ huwide nimel. Ja nüüd needſamad härrad pajatawad, et haridusnõukogu tegewuſes ei ole katki midagi ja et ſee „Tõnuriſtigi küſimus“ oli lahendatud asjalikult ja õieti. Milleks ſiis ſee tolleaegne mürtſutamine? Aga hea ſeegi, et härrad iſe paljaſtawad oma kaheotſaga mängu.

20 reinuvaderit kaotas kasuka.

Pardijaht hoos.—Tedremäng algas.

Wiimaſed ſoojad ilmad on pannud metſad kihama. Tedremäng on alanud, pardid ja haned teewad eſimeſi ringe jõgedes ja kiiwitajad hüüawad, nii et mets rõkkab.

Jahimehed on aſunud oma oſa nõudma, ſolistades tihti põlwõni külmas ſoowees. Lõunaks pärast waewarikaſt jahitäiku on aga ſelle eeſt praeks maitſew teder wõi part.

Alutaguſe metſades algas tedremäng läinud nädalal, kuid külmawõitu hommikud annawad end weel tunda. Enne kella 5—6 ei ole palju „mängu“ kuulda. Tedremängu hooaeg langeb arwatawaſti pühade-eelſele ja järgnewale nädalale. Nii ootab mets jahimehi ſuwepühiks oma rüppe.

*

Praegu on Narwas kolm jahiſeltſi — linna, „Kaitſe“ ja „Wiroonia“ jahiſelts. Eſimeſes on liikmeid 64, kahes wiimaſes 18. Läinud talwe jooksul on jahimehed laſknud maha umbes 20 rebaſt, 30—40 tetre, 50—60 jäneſt, 10—13 püüd, 8—10 ſookana ja heake arw röövlinde. Narwa taga lasti maha ka karu.

Praegu on küttidel käſil pardijaht. Merepardid on „okupeerinud“ Narwa-jõe kuni Peipſini. Kõige rohkem parte leidub Waſknarwa ümbruſes. Tedrejaht käesolewal kewadel on wilets.

Protokoll märgib eksimusi...

„Punane kukk“ kaewanduſes. 17. aprillil kella 1/24 paiku p. l. märkaſid Kohtla-Järwe põlewkiwikaewanduſes juhuſlikud mööduja, et kaewanduſe maja nr. 84 katus ſuitſeb. Kohale alarmeeriti kaewanduſe pritſimeeſte ſalk, kes tulele pani piiri Juurdluſega ſelgus, et tuli oli alguſe ſaanud korſtnaſt lendanud ſädemeteſt. Ära põles üks ruutmeeter katuſt. Omanik hindab tuleõnnetuſe läbi ſaadud kahju 10 kroonile.

Pildus kiwidega ja ähwardas. Narwa-Jõeſuu elanikud Rudolf Watt ja Eliſabeth Borodino on omawahel riius. Ühel päewal, kui neil oli jälle ägedam „arwete-õiendamine“ käſil, haaras R. Watt maaſt kiwi, millega hakkas pilduma eemalduwat naiſt, ähwardades teda „jaluſt maha lüüa“. Lugu tehti teatawaks politſeile ning kiwidega pildumine ja ähwardamine wiib nüüd mehe kohtu ette. Peale ſelle ſüüdiſtatakſe ſama Rudolf Watti weel awaliku rahu rikkumiſes, mille kohta ſamuti koostati protokoll.

Abielupaar, kes pekſab teiſi. Kohtla-Järwe põlewkiwikaewanduſes elutſew Liiſa Gabriel awaldas politſeile, et ſamas elutſew abielupaar Oskar ja Hilda Ilweſed olewat teda pekſnud. — Pekſmiſes ſüüdiſtab ka Erra walla elanik Hermann Põld kolme ſama walla meeſt — Sergei Tarnowskit, Heinrich Ausmanni Rudolf Ziet.

Naabrid riius. Auwere-Joala walla elanik Michail Karlſchow an hädas oma naabri Michail Marutkiniga. Kui M. Karlſchow aſetab kalapüügiriiſtad jõkke, loobib teine ſuurima ſüdamerahuga need jälle kaldale. Kas on ſelle teguwiiſi põhjuſeks wihawaen wõi kadedus — pole teada. Lõpuks kattes M. Karlſchowi kannatus ning ta teatas looſt politſeile, ſüüdiſtades naabrit omawolis. Awalduſe põhjal kooſtati protokoll.

Jant hobuſega. Adam Piirits, kelle elukoht Illuka wallas, kaebas politſeile et ſamas elutſew Anna Piirits pidawat amawolilileſt kinni temale ajutiſelt kaſutada antud hobuſe.

Löödi, ſõimati ja haawati au. Kiwiõli põlewkiwikaewanduſes elutſewat Otto Ollot ſüüdiſtatakſe ſamas elutſewa Anna Tiſcheri löömiſes ja ſõimamiſes. — Kiwiõli põlewkiwikaewanduſes elutſew Karl Sulling awaldas politſeile, et Sergei Tſchugunow olewat ſõnadega haawanud tema au. — Waſtutuſele wõetakſe R.-Jõeſuus elutſew abielupaar Maali ja Jaan Külanurgad, kes haawaſid Eduard Rummeli au.

Õnnetuſt kaewanduſtöölistega. Läinud nädala jooksul regiſtreeriti Wirumaa põlewkiwikaewanduſtes 36 õnnetujuhtu töölistega.

Kaks murdwaraſt. Aſeri tiſemendiwabriku lattu murdſid wargad ſiſſe akna kaudu ja wiiſid ära mitmeſuguſeid lukuſepa-tööriiſtu 200 kr. wäärtuſes Teine murdwargus oli Aſeris Senta Scheeli elanikkudeta elamus, kuſt ära wiidi mitmeſuguſt majakraami.

Eei täitnud korralduſt. Protokoll kooſtati Auwere-Joala wallas ekutſewale Helmi Antonile, kuna ta keeldus täitmaſt Waiwara walla perekonnaſeiſuametniku ſeaduſliku korralduſt.

Piſiekſimuſt. Iganenud peatusloaga elas Narwa elanik Jefroſine Feodorow. Ta wõetakſe waſtutuſele. Samuti langeb karistuſe alla J. Feodorowi majaperemees, kuna ta lubas omas majas elada iganenud elamiſeloaga iſikut. — Iganenud loaga laſkeriiſtu pidaſid Mäetaguſe walla elanik Reinhold Walter ja Järwe wallas elutſew Wiktor Slawinski. — Joobnult ilmus awalikku kohta Narwa elanik Peeter Lohow-Matwejew.

„Jäneſed“ tikuwad raudruunale. Ilma ſõidupiletita tabati Kadrina-Rakwere jaamade wahel rongil Kilingi walla elanik Johannes Moppel, Wigala wallas elutſew Karl Mühlhauſen ja Woldemar Tark, kelle elukoht Wohnja wallas. Auwere-Soldino raudteejaamade wahel tabati ilma piletita rongil Rakwere elanik Gotlieb Sirp. Peale ſelle ſõitſid „jänestena“ Narwa-Tallinna liinil Jõhwi alewi elanik Meinhard Abelow ja Johannes Raadus, kelle elukoht Kunda-Malla wallas.

Alaealiſed fillalõhkujad. Ühel päewal leiti Sonda-Muſtwee kitſaroopaliſel raudteel, et Kõrwe ja Awinurme raudteejaamade wahel on ojaſt üle wiiwa raudteeſilla kaanelaud ära murtud ning neiſt ehitatud weejookſu takiſtuſeks tamm ojaſſe. Juurdluſega ſelgus, et ſelle tembuga olid hakkama ſaanud kohaliku taluniku Adamſoni kaks alaealiſt poega. Raudteewalitſus hindab kahju ſillalaudade näol 25 kroonile.

Leidſid koha, kus jalutada. Läinud nädala jooksul tehti raudteepolitſei poolt hulgana protokolle raudteeliinil jalutajaile. Waſtutuſele wõetakſe Muſtwee alewis elutſewad Ekaterina Kralkow, Serafima Strogow, Feodor Fomkin ja Egor Kuihow, Lohuſuu wallas elutſew Leonhard Kuuſk, kaitſewäelane Rudolf Õun, Awinurme wallas elutſewad Johannes Meſi ja Elwiine Õunapuu ning Waſſili Geraſſimow.

Korteriwaras tabati. Neil päewil tabas Narwa kriminaalpolitſei tagaotſitawa Peeter Kuſmini, kellele pannakſe ſüüts kahe piſema korteriwarguſe toimimiſt Jaanilinnas.

Rikkus teiſte majarahu. Waſtutuſele wõetakſe Narwas, Lembitu tän nr. 4 elutſew Johannes Muda joobnult majarahu rikkumiſe pärast.

Eksitaw trükiwiga.

Meie lehe läinud numbris ſõnumi „Naiskodu R.-Jõeſuhu“ alapealkirjas ſõna naiſteſuwireſidents on eksikombel ſattunud honejalgade wahele, mida lugejaid lahkeſti palume wabandada.

Narwa teater „Wõitlejas“

3 rahwaetendust 3

Laupäewal, 23. aprillil, kell 8.30 õhtul

Kaamel läheb läbi nõelasilma

F. Langeri kom. 3 w.

Pühapäewal, 24. aprillil kell 11 hommikul

„Naiste maja“

J. Nolkowska näid. 3 w. Pääsmed 10 senti.

Õhtul kell 8.

Eßetenduse koosseisuga

„Silwa“

E. Kalmani operett 3 w. Pääsmed 35 ja 23 s.

„VÕITLEJA“ SPORDIOSAKOND

„WÕITLEJAS“ 24. aprillil RAHWAETEDUSENA

Wõimlemis-pidu

Kawas: nais-mees waba- ja riistawõimlemine.
Rewüü „PAENDUWAD NEIUD“
Pantomiim „ISAMAA EEST“
Algus kell 4 p. l
Pääsmed 25 ja 15 senti.

„Wõitleja“ Spordiosakonna juhatus.

Moe- ja puduäri

Joh. Essenson

Narwas, Joala tän. 16.

Saadawal

kewad- ja suwehooajaks

triiksärke, käelasidemeid uuemais mustreis, daamide ja härrade kindaid, sukki ja sokke, kraesid, rinnaesiseid j. m.
Hinnad odawad.

Vorstitööstus

R. Riimanson

Narwa, Tallinna mnt. 10.

Alates oma saaduste pakkumisega meie siht on hindu tõstmata anda lugupeetud ostjaskonnale igat sorti kõrgewäärtuslisi worste, walmistades ainult wärskest lihast. Walmistusel eeskujulik puhtus garanteeritud. Soowitame

suitsushinke, worste j. n. e.

Nõudke igast worsti- ja toiduainete kauplustest.
Austusega **R. Riimanson.**

Meie murrust saadud kivi on vastupidavaim terves Eestis külmale, kuumale, vihmale ja tuultele.

Paemurd ja paekivi tööstus — Narvas

A. EESTI

(END. VAKKER)

Tiigi tän. Nr. 23. — Asutat. 1892. a.

Suurim paasitööstus Eestis.

Soovitab ning valmistab suurel ja väiksemal määral:

Trepiastmeid välis- ja sise-treppidele
Põranda plaate
Paneel-katteid (trotuaarkivi) tahutuid ja tahumata
Kalmistu aedade treppastmeid, alusfriise jne.
Sokelkive. Ehituskive.

Töö korralik ja kiire. Hinnad alandatud.

Rud. Kabel

Joala tän. 8, telef. 2-66.

Ainuke suurem ja solidsem moe- ja puduäri Narwas.

Soowitab oma laiendatud äristi

kewad- ja suwehooajaks

suures walikus daamide ja härrade moeartikleid, pitse ja igasugu **koetud** kaupa.

Tellimiste wastuwõtt:

plisseerimise, pilu, sikksakk ja **kofereer**-tööde peale.

Suwi-hooajal äri osakond N.-Jõesuus, Wabaduse tn. 26.

Vajatakse lilleseemneärisse

lillesidujat-müüjannat.

Soovitav seemne kursused lõpetanud. Tulla pühapäev kella 10—12 Narva, Viru t. nr. 6. Kalnin.

Äraanda

2 korterit.

Üks 2 toaline köögiga ja teine 5 toaline köögiga ja vannitoaga. Mõlemad veevärgi sisseseadega ja elektri valgustusega. Narvas, Rüütli tän. 19. Teateid saab Joala täu. nr. 3. N. Vesselov'ilt.

Ajakirjanduse Keskladu

‚Pressa‘

Narwa osakond müüb wana **ajalehe paberit** (maklatuuri) suurel kui ka wäiksel arwul. Narwas, Hermanni t. 11.

Rutuliselt **müüa**

kahekordne puumaja, töövanker, raadio aparaat, ja hoovikoer

Sealsamas on korter üürile anda.

Narvas, 6. Peetri tänav 41.

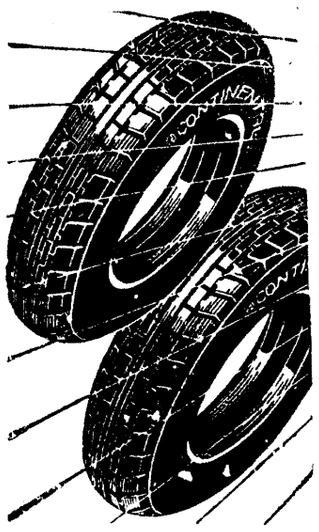

A. NOTTA

Kummi wulkaniseerim. tööstus

Narwas, Suur t. 22 (K.-m. Roostpuu kõrwal).

Tööstuses vulkaniseeritakse autode, mootorja jalgrataste wälis ja sisekumme, kummikalosse, palle jne.

Töö kiire ja korralik, hinnad soodsad
Järelmaksu wõimalused.

The Shell Co. of Esthonia, Ltd esitus

Petroleum, bensiin, määrdeõlid.

Lihakauplus ja heeringaladu.

A. Annik & Ko.

Narva, Peetri pl. nr. 15|17. Kõnetr. 95.

Kõige moodsamaid kevadhooaja

DAAMIDE KÜBARAID

soovitab rikkalikus väljavalikus

T. Laos'i moeäri

Narva, Joala tän. 13.

Parimaid **jalgrattaid** ostate ainult

A.-S.

Tormolen & Ko

Narva osakonnast.

Joala tän. 18. Kõnetraat 89.

Suurim walik **fotoaparaate.**

Järelemaksu wõimalused.
Edasimüüjatele hinnaalandus.

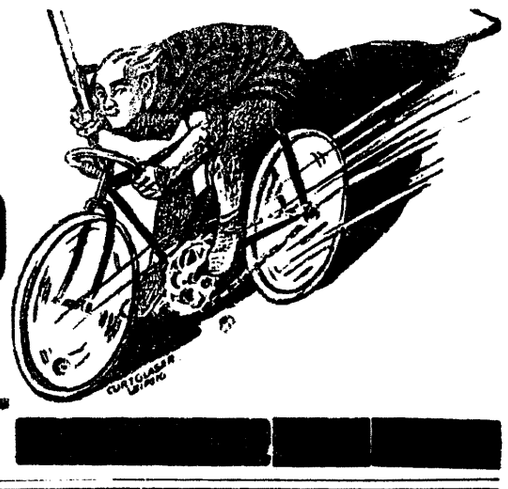

Kohale jõudnud

JALGRATTAD

Inglise- ja Saksa firmade kõige kuulsamatest ja parematest vabrikutest, mis Eestis üle 40-aasta tuntud ja eriti mele teedele valmistatud. Teatan, et hooajaks on Narvas jälle müügil Läti firma „Omega“ jalgrattad, mis valmistatud endises Zeitneri vabrikus. Hoiatan ostjaid: Latvello ei ole Zeitneri vabrikust.

Müük soodsate järelmaksu tingimustega. Saadaval ka üksikud osad.

Peale selle rikkalikus valikus **õmblusmasinaid** kuulsatest firmadest, töötavad vaikselt edasi-tagasi. Üksikuid õmblusmasina osi, õli ja nõelu. Ostjatele ilutikanduse kursused maksuta. Suures valikus KOHVERGRAMMOFONE ja plaate. Võtan vastu pilu- tsik-tsak- ja ilutikandustööd spetsiaalmasinail.

Austusega **A. LEPIK.** Narvas, Posti tän. nr. 73 (Koka majas).

Ostetakse tühje

schampanja- ja veinipudeleid

Maksetakse 10—15 sendini tükist.

Põhja Marjaveinitööstus Narvas.

Vahe t. nr. 6. Tel. 2-86.

Narva Jüri laat

käesoleval aastal peetakse ära

25. ja 26. apr. Peetri turu platsil.

Linnavalitsus.

Ajakirjanduse keskladu

„PRESSA“

Narva osakond. Narvas, Hermanni tän. 11, postk. 6.
Alati saada värsked kodu ja välismaa ajalehed ja ajakirjad Uuemad juturaamatud eesti, vene ja saksakeeles.
Kõiksugu moe- ja käsitöö lehed ja vihud.
Kuututuste vastu võtmine kõiktdesse kodu ja välismaa ajalehtedesse. Ajalehtede tellimine.
Vana ajalehe paberi müük suurel ja väiksel arvul.

25. aprillil s. a. kell 11, Narwas, Posti tän. nr. 36 asuwa postkontorimaja hoowil **müüakse**

en ampak kumiseteel

sõidukaless, wanker, rangid, kleid ja muid wähemaid esemeid.

Narwas, 22. IV. 1932. a. Politilise politsei Komissar Narwas (allkiri).

Müüa

wähepruugitud naisterahva

jalgratas

Aadress: Tõrvala kauplus № 4 Vaagner.

Müüa

poelett, riiulid, akna päewawarjud (markiisid) sobiwad wäikse poodi. Samas müüakse

toalilled.

Narwa, Madise t. 40—2.

Majad müüa.

Majas on kauplus, metskonna kantselei, igas korteris wesi, elekter. Müügi tingimised soodsad. Hüpoteegi laen wõib peale jääda, mis on pikaajaline, Narwas, Ingeri tän. 42. Kõnetr. 172.

Narwa Eesti Selts „ILMARISES“.

Pühapäewal, 24. aprillil 1932. a. Algus kell 2 päewal

Narva Vabatahtliku Tuletõrje seltsi

Hooaja suurim

Loterii-allegri ja rahvapidu

Enneolemata ja hinnalised wõidud! Kunstipärased ja wäärtuslikud daamide käsitööd! Kõigile wajalikud majapidamistarbed!

Iga 5-es pilet wõidab! Loos ainult 10 senti.
Ameerika oksjon. Tulewiku ennustaja Fortuna ratas.
EINELAUD: talutares, kohwikus, „põrgus“ jne.—hääde ja maitswate toitudega ja odawate hindadega.
RAHWAKONTSERT! Mängib puhkpillide orkester L. Wigla juhatusel. Pääsmed rahwapeole 10 senti.

Kell 9 õhtul

Valsside õhtu

auhindadega. 2 orkestrit Wahetpidamata tants. Puhkpillide ja jazz- orkestrid. Pääsmed 35 senti. Riidehoid 5 senti. Noored ja wanad: Kõik pühapäewal „Ilmarisesse“!

„HARMONIES“

Laupäewal, 23. aprillil 1932. a.

Wigastatud Sõjam. Ühingu Narwa osak. korralduse TRADITSIOONILINE MEELEOLURIKAS

„Jüri-öö“ pidu

rahwusliku eeskawaga.

TANTS „Rolfs-Bandi“ wõluwate helide saatel.

Einelaud õllega, weinidega, karastawate jookide, iga suguste sooja ning külmade toitudega ning mitmekesiste maiustustega.

Algus kell 9 õhtul. Lõpp kell 4 öösel.

Pääsmed 50 senti. Juhatus.

Esimese klassi rätsepmeister

J. Õunapuu

Narwas, Suur tän. 10. Kõnetr. 298.

Tellimiste peale walmistan mõõdu järgi elegantselt ja passiwalt igasugu

riideid.

Alati äris wiimased uudised. Inglise ja Prantsuse moelehed kewad- ja suwehooajaks.

Kõige täielikum ja valikurikkam pesu -ja puduäri Narvas.

Jaan Eenson

Joala t. 26. Asut. 1908. a. Joala t. 26.

Kevad- ja suvehooajaks soovitan triiksärke zefiirist ja pesusiidist, daamide ja härrade kindaid, sukki ja sokke, kraesid, rinnaesiseid, kaelasidemeid, trakse j. m.

Käsitööniidid D. M. C. igasugu värvides.

Hinnad väljaspool võistlust

Palun isiklikult veenduda.

Daamide riiete magasin

Universal

Narwa Joala tän. 19.

Rikkalikus walikus moodsaid

kübaraid, kleite, mantleid

ja mitmesugust pudukaupa.

Tellimiste wastuwõtt.

Põllumehed ja aednikud!

Wärskeid, puhtasordilisi aiawilja, lille ja **söödajuurikate** seemneid ostate ainult

V. VANATALU

SEEMNEKAUPLUSEST, Narvas, Posti tän. 57 (Liiwaala wastas).

Vastutav toimet. Hans Lill Väljaandja K.-U.-Ü. „Põhja Eesti“
K.-U.-Ü. „Põhja Eesti“ trükk.